

УДК 94(477)

Кравченко П.М., Мельничук О.А. Кафедра всевітньої історії: минуле та сьогодення // Вісник інституту історії, етнології і права. – Вип. 10. – Вінниця: ВДПУ, 2012. – С.32-38.

П.М. Кравченко, О.А.Мельничук

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Кафедра всевітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського є одним із провідних структурних підрозділів інституту історії, етнології і права, що здійснює підготовку та випуск фахівців за спеціальністю «історія». Викладачі кафедри забезпечують опанування студентами-істориками значної кількості навчальних історичних дисциплін, здійснюють керівництво педагогічною практикою, написанням курсових та дипломних робіт, беруть участь у державній атестації випускників тощо.

Витоки кафедри всевітньої (загальної) історії в рамках Вінницького педагогічного інституту сягають 1938 р., коли єдину кафедру історії було поділено на дві – історії СРСР та загальної історії. У післявоєнний період (1945-1956 рр.) кафедру загальної історії, одну із трьох кафедр відновленого історичного факультету очолював А.І. Каневський [1, с. 33].

Третій, сучасний період в житті кафедри розпочинається з 1975 р., після того, як на базі кафедри історії, яку очолював проф. Шульга І.Г., було створено дві нові кафедри - історії СРСР і УРСР та кафедру загальної історії. Для завідування останньої було запрошено відомого вченого, доктора історичних наук, професора М.М. Кравця. На час створення викладачами кафедри були: проф. М.М. Кравець, доценти П.І.Хавлюк та О.Г. Лойко, старші викладачі Ю.І. Поп. та А.Д. Ткаченко (які протягом 1976-1977 р. захистили кандидатські дисертації), викладач Р.І. Стовбун, яка згодом була направлена у цільову аспірантуру Київського університету. Її замінив О.В. Голіченко, що прибув на

кафедру за призначенням Міністерства освіти [2, арк.11]. Після переходу в 1978 р. А.Д. Ткаченка на кафедру історії КПРС і наукового комунізму, на кафедру був прийнятий А.Я. Пуздренко, який до того навчався в аспірантурі [3, арк.12].

Колектив кафедри забезпечував викладання таких дисциплін як: історія стародавнього світу, історія середніх віків, нова та новітня історія, археологія, історіографія нової та новітньої історії. Крім того, студенти мали можливість слухати різноманітні спецкурси та спецсемінари. Так, наприклад у 1976/77 навчальному році викладачі кафедри забезпечили проведення спецкурсу «Основи етнографії» та спецсемінарів: «І інтернаціонал та його роль у розвитку міжнародного робітничого руху», «Утворення і зміцнення світової соціалістичної системи», «Міжнародні відносини на сучасному етапі», «Національно-визвольний рух та розпад світової колоніальної системи» [2, арк.6]. Іноді для проведення навчальних занять кафедра запрошувала провідних українських вчених. Так, у 1978/79 н.р. для викладання спецкурсу «Етногенез слов'янських народів» був запрошений професор Львівського державного університету Я.П. Кісь [4, арк.11]. Зважаючи на те, що протягом вересня-жовтня студенти залучалися до сільськогосподарських робіт, дещо скорочувалася кількість годин, виділених для вивчення навчальних дисциплін.

Найбільш вагомими навчально-методичні праці, плани семінарських занять для студентів друкувалися на інститутському ротапринті. Під час навчального процесу використовувалися технічні засоби навчання: епідіаскоп, апарат «Альфа», фільмоскоп [5, арк.18]. Основними формами контролю кафедри за самостійною роботою студентів були: контрольні роботи, написання рефератів на монографічні праці та наукові статті, перевірка конспектів, колоквиуми, активні консультації, опитування на початку лекції, спостереження за самостійною роботою у бібліотеках та гуртожитках, атестації [2, арк.8].

Педагогічну практику по кафедрі студенти-історики III-IV курсів проходили у школах м. Вінниці та окремих районних центрів. Базовою школою

для проведення практики, вивчення передового досвіду вчителів була СШ №5 м. Вінниці, підшефною – Чуківська СШ Немирівського району. Зв'язок кафедри з навчальними закладами здійснювався через систематичну співпрацю зі школами, проведення лекцій на обласних курсах підготовки вчителів, участь у серпневих районних нарадах вчителів шкіл, підтримку зв'язків з Вінницьким інститутом підвищення кваліфікації вчителів, організації щорічної зустрічі з випускниками тощо.

Фахове проведення археологічної практики на кафедрі забезпечував доц. Хавлюк П.І. Студенти мали змогу досліджувати пам'ятки археології на всій території Вінницької області. Так, наприклад, у 1976/77 н.р. наукові експедиції працювали в с. Демидівцях Жмеринського району, с. Сажках Немирівського району та смт. Тростянці Тростянецького району [2, арк.10]. У наступному навчальному році – в с. Пархомівка Іллінецького району та с. Червоне Немирівського району [3, арк.4].

Під час проходження практики студенти отримували інформацію про значення археологічного матеріалу, його фіксацію та польову обробку. Вони вчилися: складати топографічні плани; розбивати площі розкопок; фотографувати об'єкти; визначати культурну приналежність кераміки; вести наукові спостереження, розкопки та розвідувальні роботи. У процесі проходження практики знайомилися також із топонімією, етнографічними та історичними матеріалами навколишніх населених пунктів. У польових умовах випускалися інформаційні листки, проводилися політінформації та бесіди. У вільний час проводилися спортивні ігри, екскурсії визначними історичними місцями. Після повернення до інституту студенти виготовляли спеціальний стенд, демонстрували аматорські фільми про археологічні розкопки [2, арк.32].

Наукова робота викладачів кафедри здійснювалася через розробку кафедральної науково-дослідної теми, діяльність наукових гуртків, керівництво курсовими та дипломними роботами, підготовки студентів до участі в

конкурсах наукових робіт. Зокрема, кафедра забезпечувала роботу двох наукових студентських гуртків: загальної історії (керівник проф. М.М. Кравець) та археології (керівник доц. П.І. Хавлюк) [6, арк.3]. Щороку на кафедрі захищалося 10-15 дипломних робіт. Студенти брали участь у всеукраїнських та звітних наукових конференціях, у тому числі й за межами України. Свої наукові здобутки студенти мали змогу оприлюднювати на сторінках постійного студентського бюлетеня «Пошук» [7, арк.3]. У 1977 р. для ознайомлення студентів із методикою наукової роботи на кафедрі було запроваджено курс «Основи наукових досліджень» [5, арк.16]. Періодично проводилися засідання науково-теоретичного семінару. Кафедра підтримувала наукові зв'язки з Інститутом історії АН УРСР, Інститутом суспільних наук АН УРСР, Київським та Кам'янець-Подільським педагогічними інститутами [8, арк.2].

Виховна робота викладачами кафедри проводилася як на лекціях та семінарах, так і під час проведення індивідуальних бесід із студентами в навчальний час та в гуртожитку, проведення вечорів тощо. Виховні заходи здійснювалися за різними напрямками, однак перевага надавалася ідейно-патріотичному, атеїстичному та морально-естетичному вихованню. В академічних групах організовувалося систематичне вивчення радянської преси, проводилися політінформації. Викладачі постійно виступали із лекціями перед громадськістю м. Вінниці та області [9, арк.3].

На початку 80-х рр. кафедру поповнили молоді та перспективні викладачі: О.А. Коляструк (1980 р.), А.Л. Зінченко (1981 р.), О.П. Іваницька (1982 р.). Після обрання А.Л. Зінченка народним депутатом України першого скликання та переїзду його до Києва, на кафедру була запрошена А.М. Тростогон (1989 р.).

У цей період було розроблено план комплексної підготовки учителів-істориків на 1981-1985 рр. Продовжувала покращуватися якість лекцій та семінарських занять. Викладачі намагалися пов'язати свої курси з програмним матеріалом із всесвітньої історії в середній школі. Об'єм і характер навчальної

роботи кожного викладача визначався структурно-логічними схемами та технологічними картами. З метою досягнення кращих результатів у роботі було організовано соціалістичне змагання між кафедрами історичного факультету. У 1981/82 н.р. його переможцями стали: Ю.І. Поп (за найбільшу кількість публікацій), О.В. Голіченко (подав дисертацію до захисту), А.Л. Зінченко (за громадську роботу), у 1982/83 кращими були Ю.І. Поп, А.Л. Зінченко, О.А. Коляструк, які найбільш успішно проводили навчально-виховну роботу [10, арк.1]. За підсумками 1984 р. колектив кафедри визнано переможцем соціалістичного змагання між спеціальними кафедрами інституту [11, арк.3]. У цей час для студентів розпочато викладання курсу «Нова і новітня історія країн Азії і Африки», спецкурсів: «Рух опору в Європі в роки II світової війни», «Культура Західної Європи й Америки в 1871-1917 рр.», «Історія південних і західних слов'ян» [10, арк.7].

У цей період активізовано роботу з молодими викладачами через надання їм консультацій. Кафедра бере активну участь у стажуванні молодих спеціалістів – випускників інституту [12, арк.1] та проведенні методичних конференцій для вчителів шкіл. Останні, в свою чергу залучаються до проведення виховної роботи серед студентів. У підшефній Чуківській школі було організовано школу молодого історика. Проведені відповідні заходи, що сприяли поліпшенню умов проведення педагогічної практики, результати якої обговорювалися на засіданнях кафедри. У 1981/82 н.р. кафедра організувала для студентів науковий гурток з історії середніх віків (керівник – ст. викл. Зінченко А.Л.). Кафедра продовжувала забезпечувати випуск факультетського наукового бюлетеня «Пошук» [13, арк.2].

На факультеті в цей період створено навчально-методичний кабінет. З метою активізації застосування викладачами в навчальному процесі технічних засобів навчання, ректоратом було організовано спеціальні курси, на яких викладачі кафедри освоювали навички кіномеханіків. Студенти факультету під

керівництвом викладачів кафедри посилено вивчали досвід передових вчителів історії, фіксуючи його у методичних розробках [14, арк.4]. Для кафедри було закуплено декілька десятків історичних карт, крім того, значна частина готувалася самими студентами [10, арк.6].

Подальший напрям наукових досліджень членів кафедри стосувався змісту, методів і засобів навчання на історичних факультетах вищих навчальних закладів. Щорічно кафедра брала участь у проведенні наукових конференцій, присвячених різноманітним питанням всесвітньої історії. Починаючи із 1983 р. із ініціативи завідувача кафедри проф. Кравця М.М. було започатковано проведення щорічних обласних історико-краєзнавчих конференцій, в яких брали участь як відомі вчені, так і місцеві краєзнавці. До 1999 р. кафедрою було проведено 19 конференцій. За 1981-85 рр. викладачами кафедри було опубліковано 93 наукові праці загальним обсягом 36,7 друкованих аркушів. При цьому прорецензовано 10 авторефератів, 3 дисертації, 5 монографій. Кафедра підтримувала постійні наукові зв'язки із Ужгородським університетом, Кам'янець-Подільським та Луцьким педінститутами [15, арк.40].

Урізноманітнюється і виховна робота викладачів кафедри зі студентами на факультеті та у гуртожитку. Основними її формами були: науково-теоретичні конференції, індивідуальні та групові бесіди, вечори відпочинку тощо [16, арк.75].

Період 90-х рр. не позначився суттєво на зміні особового складу кафедри загальної історії, перейменованої у 1991 р. в кафедру всесвітньої історії. Як і в попередні часи, на кафедрі продовжували працювати: завідувач кафедри – проф. Кравець М.М., доценти Поп Ю.І., Іваницька О.П., Хавлюк П.І., старші викладачі Коляструк О.А. та Тростогон А.М. У 1992 р. на кафедру був запрошений старший викладач Кравченко П.М., певний час на кафедрі працювали викладачами О.О. Василюк (1990 р.) [17, арк.40], Ю.К. Савчук та Ю.Г. Пилявець (1990/91 навч. рік) [17, арк.75]. Незважаючи на скрутне матеріальне

становище, пов'язане із неповною зайнятістю, невчасними виплатами заробітної плати, високими інфляційними процесами, частина викладачів кафедри продовжувала підвищувати свій кваліфікаційний рівень. Впродовж означеного періоду захистили кандидатські дисертації і отримали згодом вчене звання доцента А.М. Тростогон (1990 р.), П.М. Кравченко (1997 р.). У березні 1997 р. в Чернівецькому державному університеті докторську дисертацію «Ідейний розвиток чеського робітничого руху в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.» за спеціальністю «всесвітня історія» захистив Ю.І. Поп. У травні 1998 р., на основі прилюдного захисту дисертації в Інституті історії України НАН України, диплом доктора історичних наук за спеціальністю «всесвітня історія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни» отримала О.П. Іваницька.

Після розпаду СРСР та утворення суверенної Української держави суттєво змінилися пріоритети навчально-виховного процесу. Відмова від марксистсько-ленінської ідеології призвела до його деідеологізації, а відхід від класових оцінок історичних подій - до формування теоретико-методологічних засад на основі загальноцивілізаційних, загальнолюдських критеріїв. Об'єктивність висвітлення подій, фактів і явищ створювали при цьому широкі можливості для глибокого розуміння студентами історичного процесу в цілому. Все це покладало неабияку відповідальність на викладачів кафедри, які докладали чималих зусиль, щоб перебудувати викладання навчальних дисциплін (особливо новітнього періоду), керуючись об'єктивністю висвітлення історичних фактів, оцінок історичних діячів. У першу чергу це проявлялось у застосуванні нових методів та підходів до навчання та виховання, внесенні змін до програм і навчальних планів, оновленні текстів лекцій, застосуванні нових альтернативних форм проведення семінарських занять. Найбільшою проблемою при цьому була відсутність нової навчальної та наукової літератури, що вимагало від викладачів активізації зусиль для написання методичних рекомендацій. Прагнучи до об'єктивності у висвітленні своїх курсів, викладачі

кафедри активно обмінювалися досвідом, рівнялися на кращих і використовували їх досягнення у своїй роботі. Всі викладачі забезпечували викладання своїх дисциплін українською мовою [18, арк.39].

Із впровадженням п'ятирічного терміну навчання для студентів-істориків кафедрою було запроваджено читання курсів «Історія світової культури», суттєво розширено тематику спецкурсів для студентів: «Культура епохи ренесансу», «Культура Стародавньої Греції і Стародавнього Риму», «Культура Європи й Америки XVIII – першої половини XIX ст.», «Культура другої половини XIX – початку XX ст.», «Історія південних і західних слов'ян», «Міжнародні відносини кінця XIX – початку XX ст.» [17, арк.140], «Джерелознавство нової і новітньої історії країн Європи й Америки», «Мемуари з нової і новітньої історії країн Європи й Америки», «Соціально-економічний розвиток США у XIX – на початку XX ст.» [18, арк.37]. Важливо, що окремі із спецкурсів вперше були запроваджені для студентів-заочників. Окрім наукових гуртків з нової та новітньої історії, історії середніх віків було започатковано гурток з історії світової культури.

Для викладачів кафедри період 90-х років позначився застосуванням таких активних форм і методів навчання як бесіди, опитування, колоквіуми, контрольні роботи, обговорення проблемних питань, консультації. Аналізові навчально-виховної роботи сприяло соціологічне опитування на окремих курсах і в академгрупах. Відтак, викладачі стали більше прислухатися до побажань студентів. У навчальний процес поступово впроваджуються елементи модульно-рейтингової системи.

За 1991-1995 рр. викладачами кафедри було підготовлено 100 публікацій, загальним обсягом 36,1 друкований аркуш [19, арк.3]. До навчальних закладів та наукових установ, з якими продовжувала свою співпрацю кафедра долучився Інститут українознавства АН України, спільно з яким проводилися наукові конференції та Чернівецький державний університет [18, арк.6].

Система виховної роботи на кафедрі була спрямована на виховання студентів у дусі української національної ідеї. Так, на засіданні кафедри, що відбулося у березні 1992 р. перед викладачами ставилося завдання «давати відсіч проявам ворожої пропаганди, спрямованої на підрив Української держави і реанімацію колишньої радянської імперії» [20, арк.2]. Особливо велику роботу в цьому напрямку проводив завідувач кафедри професор Кравець М.М. – палкий прихильник незалежної України.

Перше десятиріччя XXI століття в історії кафедри позначилося, перш за все, деякими змінами її особового складу. З 2001/2002 навчального року кафедру очолив доктор історичних наук, професор Поп Ю.І.. Колишній завідувач М.М. Кравець, попрацювавши на посаді професора кафедри до 2006 р. пішов на заслужений відпочинок. Влітку 2001 р. пішов із життя член кафедри доцент П.І. Хавлюк.

Упродовж 2002-2008 рр. працювала у Києві на посаді професора, завідувача кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету О.П. Іваницька. У 2002-2004 р. забезпечував читання курсу новітньої історії країн Європи та Америки доцент Лисий А.К., а в 2006-2010 рр. курс з історії стародавнього світу викладав кандидат історичних наук, науковий співробітник інституту НАН України О.А. Рабенчук [21, арк.1].

Відбулося подальше підвищення наукової кваліфікації викладачів. Так, у 2003 та 2010 рр. захистила відповідно кандидатську та докторську дисертації О.А. Коляструк. Після успішного завершення аспірантури та захисту дисертацій склад кафедри поповнили молоді кандидати наук: О.А. Неприцький (2003 р.), М.В. Коннова (2004 р., працювала до 2007 р.), О.М. Кравчук (2007 р.), І.І. Ніколіна (2008 р.). Професор Поп Ю.І. та доцент Кравченко П.М. були удостоєні звання «Відмінник освіти України».

Впродовж означеного періоду викладачі кафедри, продовжуючи переосмислювати історичний процес і надалі підвищували науковий і

методичний рівень своїх лекцій та семінарських занять. Основна увага була зосереджена на більш глибоке осмислення теоретичних висновків, виходячи із принципу забезпечення історичного об'єктивізму. Окремі викладачі підготували власні навчальні посібники для студентів. Найбільших результатів у цій сфері досягла проф. Іваницька О.П., яка підготувала навчальні видання з новітньої історії країн Європи та Америки, історії міжнародних відносин, зовнішньої політики країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період.

Затверджуючи плани програм магістерської підготовки, кафедра запровадила читання нових курсів: «Історія міжнародних відносин», «Історія соціальних і демократичних рухів», «Проблеми розвитку сучасної світової культури», «Проблеми сучасного розвитку світу» [22, арк.6]. Для студентів першого курсу розпочато читання курсу «Історія первісного суспільства». Серед нових спецкурсів, запропонованих студентам були: «Особистість в античності: світогляд, культурні прерогативи, моделі суспільної поведінки», «Видатні політики ХХ ст.», «Світове мистецтво у ХХ – на початку ХХІ ст.» та ін. Для кожної дисципліни викладачами були підготовлені навчально-методичні комплекси, які щороку оновлювалися. Суттєво покращилася технічне оснащення кафедри. Починаючи із 2001 р., вся документація кафедри вже друкувалася на комп'ютері.

2000-і рр. виявилися плідними у науковій роботі кафедри. За період 2001-2011 рр. викладачами кафедри було опубліковано 432 праці загальним обсягом 904 друкованих аркушів. За участі викладачів кафедри на сьогодні побачили світ 19 випусків Наукових записок ВДПУ серії «Історія», визначеної в якості наукового фахового видання. Значним досягненням кафедри було відкриття власної аспірантури. За весь період її функціонування завершили навчання 12 аспірантів (О. Неприцький, М. Коннова, А. Нестерович, О. Кравчук, І. Ратушняк, О. Миклін, С. Стасюк, О. Жукова, Т. Піковська, Л. Бінювська, О. Скопова, М. Зінчук. Важливо, що за весь час 4 випускники аспірантури

підготували та успішно захистили кандидатські дисертації: у 2003 р. – О.А. Неприцький; 2004 р. – М.В. Коннова; 2007 р. – О.М. Кравчук, 2011 р. – О.О. Жукова.

Хороший імпульс отримала студентська наука. Студенти під керівництвом викладачів кафедри виконували наукові роботи, брали участь в наукових конференціях, конкурсах, олімпіадах. Важливу роль для апробації студентами своїх наукових здобутків із різних проблем всесвітньої історії відіграв Вісник студентського наукового товариства, десять випусків якого вже побачили світ.

З нового 2011/12 навчального року колектив кафедри всесвітньої історії очолив доктор історичних наук О.А. Мельничук. Склад кафедри нараховував 12 викладачів, з них: 4 доктори наук, професори (Григорчук П.С., Іваницька О.П., Мельничук О.А., Поп Ю.І.); 7 кандидатів наук, доцентів (Зінько Ю.А., Кравченко П.М., Кравчук О.М., Неприцький О.А., Ніколіна І.І., Тростогон А.М., Тучинський В.А.) та старший викладач Мазур І.В.. На посаді старшого лаборанта кафедри працювала випускниця історичного факультету О.А. Усатюк. У 2013 р., у зв'язку із змінами в пенсійному законодавстві, на заслужений відпочинок пішли професори Григорчук П.С., Іваницька О.П., Поп Ю.І.

На сьогоднішній день кафедру очолює доктор історичних наук, професор Мельничук О.А. Склад кафедри нараховує – 8 осіб: з них докторів історичних наук, професорів – 2 (Мельничук О.А., Зінько Ю.А.); кандидатів історичних наук, доцентів – 6 (Кравченко П.М., Кравчук О.М., Мазур І.В., Неприцький О.А., Ніколіна І.І., Тучинський В.А.). Старшими лаборантами кафедри працюють випускники факультету Мурашова О.П. та Якименко І.В.

Викладачі кафедри всесвітньої історії забезпечують для студентів факультету історії, етнології і права викладання 20 навчальних дисциплін (історія первісного суспільства, історія стародавнього світу, історія середніх віків, історія країн Азії і Африки, нова історія країн Європи й Америки, історія

слов'янських народів, новітня історія країн Європи і Америки, історія міжнародних відносин, історіографія всесвітньої історії; історіографія історії слов'янських народів, зарубіжна історіографія у ХХ ст., історіографія та джерелознавство дисциплін шкільного курсу історії, українська і зарубіжна культура, історія світової культури, зовнішня політика країн Північної Америки і Західної Європи у постбіполярний період, європейські інтеграційні процеси на сучасному етапі, сучасні проблеми світового розвитку, історія повсякденності: теоретичні, методологічні, історіографічні та джерелознавчі проблеми, постіндустріальне суспільство і розвиток соціосфери, всесвітня історія сучасного періоду) та 4 спецкурсів (історія національних меншин, судетські німці в історії Центральної Європи, НАТО: історія і сучасність, Європейський Союз: історія і сучасність). Із запровадженням нових навчальних планів у 2015/2016 навчальному році було започатковано читання курсу «Вступ до історії» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», «Організація та методика написання магістерських робіт з історії» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», Усі навчальні дисципліни читаються за авторськими програмами, що базуються на принципах кредитно-трансферної системи.

Потужною є наукова робота викладачів кафедри, які досліджують різноманітні проблеми світової та вітчизняної історії, беруть участь у виконанні науково-дослідної теми кафедри «Політична історія людства від найдавніших часів до сьогодення». Результати досліджень відображені в індивідуальних та колективних монографіях, збірниках документів, статтях періодичної преси як в Україні, так і за її межами. Лише впродовж 2011-2016 рр. викладачами кафедри опублікована 408 праць, загальним обсягом 669 друкованих аркушів. Члени кафедри беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференціях. Кафедра всесвітньої історії має усі можливості для підготовки здобувачів наукових ступенів з історичних наук. З цією метою при кафедрі відкрито аспірантуру та докторантуру із спеціальності «всесвітня

історія», аспірантуру за спеціальністю «історія науки і техніки». У 2016 р. ліцензовано аспірантуру та докторантуру за спеціальністю 032 – історія та археологія. У 2013 р. захистила кандидатську дисертацію ст. викл. Мазур-Стукальська І.В. Таким чином частка викладачів кафедри із науковим ступенем складає 100 %. Завідувач кафедри – проф. Мельничук О.А. є головним редактором наукового фахового видання з історичних наук «Наукові записки ВДПУ. Серія: Історія», яке індексується в міжнародних науко метричних базах Index Copernicus та Google Scholar. В 2017 році вийде з друку черговий 25 випуск журналу.

У полі зору кафедри перебуває науково-дослідна робота студентів. На кафедрі плідно працює гурток із всесвітньої історії (керівники: доц. Кравчук О.М. та Мазур-Стукальська І.В.) та проблемна група Європейських студій під керівництвом доцента О.А. Неприцького. Члени цих об'єднань беруть участь у наукових конференціях, направляють свої роботи на конкурс студентських наукових робіт, практикують виїзні засідання.

Кафедра всесвітньої історії підтримує наукові і творчі зв'язки зі спорідненими кафедрами не лише в Україні (Київський національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Кам'янець-Подільський національний університет ім. І.Огієнка, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича), але й за її межами (Державний університет Молдови, Гомельський державний університет ім. Ф. Скорини, Варшавський університет ім. С. Вишинського). Багаторічний досвід творчої співпраці нагромаджено з Інститутом історії НАН України.

Сьогодні кафедра всесвітньої історії багато зусиль докладає за для якісних структурних змін і трансформацій як інституту так і навчального закладу загалом. Сьогодні основним завданням кафедри є розбудова вищої освіти на європейському рівні, забезпечення духовного, професійного та

інтелектуального розвитку особистості, підготовка висококваліфікованих національних кадрів у системі вищої школи.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Юрій Зінько, Петро Григорчук, Віталій Тучинський. Інститут історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія та сучасність // Матеріали ХХІІІ Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції «Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення». (До 100-річчя заснування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського). – Вінниця, 2011. – С.33.
2. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2017.
3. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2537.
4. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2305.
5. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2308.
6. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2018.
7. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2016.
8. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2356.
9. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2014.
10. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.3111.
11. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.3113.
12. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2962.
13. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2808.
14. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2966.
15. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2951.
16. ДАВО. – Ф.Р-5050. – Оп.1. – Спр.2806.
17. Архів ВДПУ. – Спр.3714.
18. Архів ВДПУ. – Спр.4020.
19. Архів ВДПУ. – Спр.3884.
20. Архів ВДПУ. – Спр.3930.
21. Архів ВДПУ. – Спр.4729.
22. Архів ВДПУ. – Спр.4467.
23. Звіти НДР кафедри за 2001-2011 рр.